

KOHTUMÄÄRUS

Kohus	Tallinna Ringkonnakohus
Kohtukoosseis	Kaire Pikamäe, Ruth Plaks ja Virgo Saarmets
Määruse tegemise aeg ja koht	18. november 2013. a, Tallinn
Haldusasja number	3-11-2703
Haldusasi	MTÜ Haridus- ja Kultuuriselts Läte kaebus Tallinna linna kohustamiseks tasuda erakooli tegevuskulud vastavalt esitatud arvetele
Menetlusosalised	Kaebaja – MTÜ Haridus- ja Kultuuriselts Läte, esindaja v. adv Piret Blankin Vastustaja – Tallinna linn, esindaja Nele Kilk
Vaidlustatud kohtulahend	Tallinna Halduskohtu 22. juuli 2013. a määrus
Menetluse alus ringkonnakohtus	Tallinna linna määruskaebus
Asja läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

Jätta Tallinna linna määruskaebus rahuldamata ning Tallinna Halduskohtu 22.07.2013 määrus haldusasjas nr 3-11-2703 muutmata.

EDASIKAEBAMISE KORD

Määruse peale võib esitada määruskaebuse Riigikohtule 15 päeva jooksul määruse kättetoimetamisest arvates (HKMS § 77 lg 3, § 235 lg-d 1 ja 3).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. MTÜ Haridus- ja Kultuuriselts Läte esitas 21.11.2011 Tallinna Halduskohtule **kaebuse** Tallinna linna kohustamiseks erakooliseaduse (EraKS) § 22² lg-st 1 tuleneva kohustuse täitmiseks.

Tallinna Halduskohus rahuldab 03.02.2012 otsusega kaebuse ning kohustas Tallinna linna osalema kaebaja peetava eraüldhariduskooli tegevuskulude katmises proportsionaalselt selles koolis õppivate õpilaste arvuga, kelle rahvastikuregistri järgne elukoht asub Tallinna linna haldusterritooriumil ning tasuma põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (PGS) § 83 lg-s 6 sätestatud korras ja alustel MTÜ Haridus- ja Kultuuriselts Läte poolt Tallinna linnale esitatud arved. Halduskohtu otsus jõustus 19.11.2012.

2. MTÜ Haridus- ja Kultuuriselts Läte esitas 07.06.2013 Tallinna Halduskohtule **taotluse** Tallinna linnale haldusasjas nr 3-11-2703 tehtud kohtuotsuse mittetäitmise eest 32 000 euro suuruse trahvi määramiseks. Taotluse kohaselt ei ole Tallinna linn täitnud

kohtuotsusega pandud kohustust osaleda MTÜ Haridus- ja Kultuuriselts Läte poolt peetava erakooli tegevuskulude katmises alates 2013. aasta jaanuarist ega ole tasunud kaebaja poolt esitatud sellekohaseid arveid.

3. Tallinna linn palus 01.07.2013 kirjalikus vastuses jätta taotlus rahuldamata. Tallinna linn on tasunud kohtuotsuse tegemise ajaks kaebaja poolt Tallinna linnale esitatud arved. Kaebuse esemeks oli juba esitatud arvete, mitte tulevikus esitatavate arvete tasumiseks kohustamise nõue, ning kohtuotsusest ei tulene, et lahendatud oleks ka tulevikus kaebaja võimalike esitatavate arvete tasumise küsimus. Kohus ei saakski vastustajat abstraktselt kohustada tasuma kaebaja poolt tulevikus esitatavaid võimalikke arveid, kuna vastavalt EraKS §-le 22² ning PGS §-le 83 on erakooli pidaja kohustatud esitama kohalikule omavalitsusele kooli tegevuskulude ülevaate (eelarve), mille alusel kohalik omavalitsus kontrollib taotluse põhjendatust. Igal juhul oleks ebaproportsionaalne 32 000 euro suuruse trahvi määramine, kuna erakoole pidavate eraõiguslike isikute rahastamine ei ole kohaliku omavalitsuse ülesanne ja see on riiklik kohustus.

4. Tallinna Halduskohus määras **22.07.2013 määrusega** Tallinna linnale haldusajajas nr 3-11-2703 tehtud Tallinna Halduskohtu 03.02.2012 kohtuotsuse täitmata jätmise eest trahvi 750 eurot. Kohtu põhjendused olid järgmised.

HKMS § 248 lg-s 1 sätestatakse, et kohtulahendi või kohtu kinnitatud kompromissi täitmata jätmise eest määrab kohus süüdiolemale menetlusosalisele rahatrahvi kuni 32 000 eurot. Poolte vahel on vaidlus küsimuses, kas Tallinna linn on haldusajajas nr 3-11-2703 tehtud kohtuotsuse täitnud. Kaebaja väitel ei ole Tallinna linn osalenud kaebaja poolt peetava erakooli tegevuskulude kandmises 2013. aastal. Vastustaja sellele väitele vastu ei vaidle ega ole esitanud tõendeid, mis vastupidist kinnitaksid. Haldusajajas nr 3-11-2703 tehtud kohtuotsuse resolutiivosas vastustajale pandud kohustus ei piirdu üksnes kohustusega osaleda kaebaja peetava eraüldhariduskooli nende tegevuskulude katmises, mis on tekkinud kaebuse esitamisele või kohtuotsuse tegemisele eelnenud ajal. Kohtuotsuse resolutiivosa esimese poolega kohustatakse Tallinna linna osalema *MTÜ Haridus- ja Kultuuriselts Läte peetava eraüldhariduskooli tegevuskulude katmises proportsionaalselt selles koolis õppivate õpilaste arvuga, kelle rahvastikuregistri järgne elukoht asub Tallinna linna haldusterritooriumil*. Selliselt pandud kohustus ei piirne üksnes perioodidega, mis eelnesid kohtuotsuse tegemisele. Eraüldhariduskooli tegevuskulude katmises osalemise kord tuleneb PGS § 83 lg-st 6, millest tulenevalt esitab kooli pidaja igakuiselt tegevuskulude katmises osalemiseks kohustatud kohalikule omavalitsusele arved ning kohalik omavalitsus tasub kooli pidajale nende arvete alusel. EraKS §-st 22² tulenev kohustus on kestva iseloomuga ning erakooli pidaja kui õigustatud subjekti õiguste teostamise seisukohast oleks ebaefektiivne ja mõeldamatu, et ta peaks iga teatud perioodi järel, mil kohalik omavalitsus oma kohustust täitnud ei ole, uuesti pöörduma kohtu poole. Kohtuotsuse resolutsiooni esimesest poolest tuleneb üheselt kohustus osaleda erakooli tegevuskulude katmises ka edaspidi, mitte üksnes kuni kohtuotsuse tegemiseni.

Väitmaks, et kohtuotsus on täidetud, tuleks vastustajal tõendada, et ta on erakooli tegevuskulude katmises osalenud. EraKS §-st 22² ning PGS § 83 lg-st 8 tuleneb, et eraüldhariduskooli tegevuskulude katmiseks tasumisele kuuluva summa vaidlustamine ei vabasta kohalikku omavalitsust arve tasumise kohustusest. Seetõttu ei saa vastustaja õigustada 2013. aastal kaebaja poolt esitatud arvete tasumata jätmist sellega, et arved võivad sisaldada PGS § 83 lg-s 4 nimetatud kulusid. Liiasi ei ole vastustaja arusaadavalt nõudnud kaebajalt tegevuskulude suuruse kohta täpsemate selgituste või arvestuse esitamist ega esitanud põhjendatud seisukohta, et summa, mida erakooli pidaja linnalt taotleb, on põhjendamatult suur. Samuti jääb see summa Vabariigi Valitsuse 14.02.2013 määrusega nr 28 „Õppekoha

tegevuskulu piirmäär ühe kuu kohta 2013. aastal“ §-ga 1 kehtestatud piirmäära sisse. Ebakonkreetne ja põhjendamatu on ka vastustaja väide, mis puudutab erakooli pidaja kohustust esitada eelarveaastale eelneva aasta 30. novembriks andmed õppekoha tegevuskulu arvestusliku maksumuse kohta. Vastustaja pole väitnud, et kaebaja ei oleks 2013. eelarveaasta kohta sellist arvestust esitanud. Trahvi määramine ei oleks võimalik ka juhul, kui vastustaja oleks välja toonud asjaolud, millest tulenevalt ei ole kaebajal 2013. aastal enam õigust EraKS § 22² alusel linnalt erakooli tegevuskulude katmises osalemist nõuda. Selliseid asjaolusid vastustaja välja toonud ei ole. See, et vastustaja meelest pole erakooli tegevuskulude katmise näol tegemist olemuslikult omavalitsusliku ülesandega või et selle kohustuse täitmine oleks mõeldav vaid juhul, kui riik kohalikule omavalitsusele selleks vajalikud vahendid eraldab, ei ole asjaoludeks, mis õigustaks kohtuotsusega pandud kestva iseloomuga kohustuse täitmata jätmist või mis viitaks sellele, et kohustus on lõppenud. Tallinna linn, olemata osalenud Haridus- ja Kultuuriselts Läte peetava erakooli tegevuskulude katmises 2013. aastal, ei ole täitnud haldusasjas nr 3-11-2703 sätestatud kohustust. Trahvi määramine on õigustatud.

Kohus nõustub vastustajaga selles, et kaebaja poolt taotletud 32 000 euro suuruse trahvi määramine oleks ebaoproportsionaalne. Kaebaja poolt 2013. aastal esitatud arvete summa on 1241 eurot kuus, seega on vastustajal kaebaja ees täitmata kohustusi käesolevaks ajaks suurusjärgus 7500 eurot. Trahvi eesmärk on sundida menetlusosalist kohtuotsusega pandud kohustust täitma, samas ei ole trahvi määramisega otstarbekas tekitada olukorda, kus trahvi tasumine võib kohustuse täitmise veelgi keerukamaks muuta. Põhimõtteliselt on usutav, et Tallinna linnal ülearust raha pole. See ei õigusta seadusest tuleneva kohustuse ega kohtuotsuse täitmata jätmist, ent trahvi määramisel tuleb sellega arvestada. Kohus peab esialgu põhjendatuks 750 euro suuruse trahvi määramist, mis vastab umbes 10%-le seni täitamata kohustuse mahust. Trahvi määramine ei vabastada seejuures kohtuotsusega pandud kohustusest ning kui linn endiselt kohustust täitma ei asu, on kaebaja taotlusel võimalik uue trahvi määramine.

5. Tallinna linn esitas 06.08.2013 määruskaebuse, mille Tallinna Halduskohus 07.08.2013 määrusega menetlusse võttis ning 13.08.2013 pealdisega määruskaebusel rahuldamata jättis ja lahendamiseks Tallinna Ringkonnakohtule edastas.

MENETLUSOSALISTE SEISUKOHAD RINGKONNAKOHTUS

6. Tallinna linn palub määruskaebuses Tallinna Halduskohtu 22.07.2013 määrus tühistada ja jätta menetluskulud kaebaja kanda. Tallinna linn jääb 01.07.2013 vastuses esitatud seisukohtade juurde, lisades, et sarnases asjas (Tallinna Halduskohtu 22.07.2013 otsus haldusasjas nr 3-13-1378), mis käsitleb samuti erakooli tegevuskulude katmist, on kohus sõnaselgelt kohustanud Tallinna linna *tasuma juba esitatud, ent tasumata arved ning edaspidi samal alusel ja korras esitatavad arved*. Vaidlusalusest kohtuotsusest aga ei nähtu Tallinna linna kohustust tulevikus esitatavate arvete tasumiseks.

7. MTÜ Haridus- ja Kultuuriselts Läte palub kirjalikus vastuses jätta määruskaebus rahuldamata. Trahvi määramine oli põhjendatud.

RINGKONNAKOHTU PÕHJENDUSED

8. Esitatud määruskaebus jääb rahuldamata. Ringkonnakohus nõustub halduskohtu määrusega ning HKMS § 203 lg-le 2 ning § 201 lg-le 4 tuginedes ei pea vajalikuks vastavat põhjendust korrata. Kõnealuse otsuse resolutsioonist tuleneb selgelt vastustaja kohustus osaleda kaebaja tegevuskulude katmises ka edaspidi. Kui kohtuotsuse eesmärgiks oleks olnud

vaid vastustaja kohustamine kaebusele lisatud tasumata arvete maksmiseks, puudunuks vajadus kohustada vastustajat veel täiendavalt osalema kaebaja poolt peetava erakooli tegevuskulude katmises.

Kohtuotsusega on kindlaks tehtud, et kaebaja poolt nõuetekohaste arvete esitamisel on vastustajal kohustus kooli tegevuskulud ettenähtud ulatuses hüvitada. Kohtuotsusega ei ole vastustajalt võetud õigust viia läbi haldusmenetlus kontrollimaks arvete nõuetekohasust. Samas on jõustunud kohtuotsusega siduvalt kindlaks tehtud, et linn ei saa arvete tasumisest keelduda põhjendusega, et erakooli pidavate eraõiguslike isikute rahastamine ei ole kohaliku omavalitsuse ülesanne.

/allkirjastatud digitaalselt/
Kaire Pikamäe

/allkirjastatud digitaalselt/
Ruth Plaks

/allkirjastatud digitaalselt/
Virgo Saarmets